

بالاتر از سیاهی

تکمیل فرایند یادگیری با فیلم

روح‌الله مالیر

کارشناس ارشد هنرهای نمایشی

بدون شک هیچ آموزگاری دوست ندارد دانش آموزان کلاسش بی‌انگیزه در کلاس حاضر شوند و با به صدا در آمدن زنگ پایان، با عجله کلاس درس را ترک کنند. هر آموزگاری، هر چقدر هم در فن بیان و تدریس مطالب آموزشی مهارت داشته باشد، اگر از ابزارها و وسایل کمک آموزشی استفاده نکند، فضای کلاسش را با ابرهای خاکستری یکنواخت، خموده و تیره می‌کند و سررشته‌ی ارتباط متقابل و زنده را با دانش آموزان دست می‌دهد. سال‌هاست که فیلم به عنوان یک رسانه‌ی دیداری و شنیداری کامل، در کلاس درس به یاری معلمان آمده است و آنان که سرسوزن ذوقی داشتند، کوشیده‌اند پای این رسانه را به کلاس درسشان باز کنند و به آن اجازه دهند بخشی از تدریس را بر عهده بگیرد. در این شماره شمارا به تماشای فیلم کوتاهی دعوت می‌کنیم که به عنوان یک پیوست آموزشی، با کتاب فارسی پایه‌ی چهارم ارتباط مستقیم دارد و حتی در پایه‌های دیگر نیز قابل استفاده است.

معرفی فیلم

عنوان فیلم: بالاتر از سیاهی
کارگردان: وحید گلستان
قالب: پویانمایی
مدت زمان: پنج دقیقه

خلاصه‌ی فیلم

فیلم پویانمایی بالاتر از سیاهی براساس شعر «روبه و زاغ» تولید شده است. در این شعر که حبیب یغمایی آن را با آفرینی کرده است، به ماجرای ساده‌لوحی زاغ و حيله‌گری روبه اشاره شده است. زاغ قالبی پنی در دهان گرفته و روی شاخه‌ی درخت نشسته است. روبه از راه می‌رسد و از زاغ می‌خواهد برایش آواز بخواند. دهان‌گشودن زاغ همان و از دست دادن قالب پنی همان!

مخاطب فیلم

با توجه به اینکه این فیلم براساس شعر «روبه و زاغ» در کتاب فارسی پایه‌ی چهارم ابتدایی (فصل دوم/ص ۳۴) تولید شده است، نمایش و تماشای آن برای دانش آموزان پایه‌ی چهارم توصیه می‌شود.

فرایند نمایش فیلم

۱. قبل از نمایش
۲. حین نمایش
۳. بعد از نمایش

۱. قبل از نمایش

الف) فیلم پویانمایی «بالاتر از سیاهی» به عنوان یک پیوست درسی قابلیت نمایش در زنگ فارسی دانش آموزان پایه‌ی چهارم - چه در فضای مجازی و چه در کلاس واقعی - را دارد، اما پیشنهاد می‌شود برای نمایش این فیلم، از تلفیق زنگ هنر با زنگ فارسی بهره ببرید. از دانش آموزان بخواهید در زنگ فارسی دفتر نقاشی و مداد رنگی‌هایشان را نیز آماده کنند.

ب) قبل از نمایش فیلم، پرسش‌هایی را در خصوص رنگ‌ها طراحی کنید؛ مثل:

- آیا رنگ‌های اصلی و فرعی رامی شناسید؟
- به کدام رنگ‌ها اصلی و به کدام رنگ‌ها فرعی می‌گویند؟

آموزگاران محترم برای تهیه این فیلم می‌توانند به یکی از روش‌های زیر اقدام کنند: ● دانلود فیلم از طریق QR COD ● تماس با شماره تلفن ۰۲۱-۸۸۳۰۱۵۷۹ (دبیرخانه‌ی فیلم رشد) ● ارسال درخواست کتبی از طریق نشانی الکترونیکی goroohonar@gmail.com (با ذکر نام، شماره‌ی تلفن، شناسایی و نشانی دقیق) ● مراجعه‌ی حضوری به پل کریمخان، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش، طبقه‌ی دوم، دبیرخانه‌ی فیلم رشد، اتاق ۵۰۵

ب) در بخش دوم فیلم، زاغ‌های داخل فیلم چه رنگی بودند؟

پ) اولین زاغی که فریب حرف‌های روباه را نخورد و از روی شاخه پرید، چه رنگی بود؟

ت) زاغی که فریب حرف‌های روباه را خورد و دهانش را باز کرد تا قارقار کند، چه رنگی داشت؟

ث) چرا آخرین زاغی که در آسمان دور می‌شد سیاه دیده می‌شد؟

ج) از کدام قسمت فیلم بیشتر لذت بردید؟

چ) چرا در بخش دوم فیلم کارگردان به جای یک زاغ از چند زاغ با رنگ‌های متفاوت استفاده کرد؟

ح) از این فیلم چه نتیجه‌ای گرفتید؟

بعد از پرسیدن سؤالات از دانش‌آموزان، حالا از آن‌ها بخواهید کتاب فارسی خود را باز کنند و همه‌جای آن را ورق بزنند تا ببینند در کتابشان در رابطه با فیلمی که دیده‌اند، چیزی وجود دارد یا خیر؟ فراموش نکنید دانش‌آموزی را که زودتر از بقیه شعر روباه و زاغ را شناسایی می‌کند و خبر می‌دهد، حتما تشویق کنید.

از دانش‌آموزان بپرسید چرا کارگردان فیلم، عنوان فیلم را که براساس شعر روباه و زاغ بود، «بالا تر از سیاهی» انتخاب کرده است؟

فعالیت‌های پیشنهادی

الف) اگر زمان کلاس به شما اجازه می‌دهد، بخش اول فیلم را یک بار دیگر بدون صدا برای دانش‌آموزان نمایش دهید و از آن‌ها بخواهید از روی جملات داخل فیلم، اشعار را بخوانند.

ب) بخش دوم فیلم را نمایش دهید و از دانش‌آموزان بخواهید با صدای گروه‌گر در فیلم، هم‌آوایی کنند. پ) چنانچه دانش‌آموزان مستعدی در کلاس دارید که دوست دارند نمایش بازی کنند، از آن‌ها بخواهید درس روباه و زاغ را به صورت نمایش در کلاس اجرا کنند. اگر تعداد دانش‌آموزان داوطلب برای اجرای نمایش زیاد است، با توجه به اینکه شخصیت‌های این درس دو کاراکتر بیشتر نیستند، از بین دانش‌آموزان چند گروه دو نفری تشکیل دهید.

ث) از دانش‌آموزان بخواهید براساس فیلمی که دیده‌اند، در منزل یک نقاشی بکشند و در آن از رنگ‌های اصلی و فرعی استفاده کنند.

دانش‌آموزان برای تماشای فیلم «بالا تر از سیاهی» آمادگی بیشتری دارد. بدون اینکه از آن‌ها بخواهید کتاب فارسی خود را باز کنند یا احیاناً به درس روباه و زاغ نگاه بیندازند، اعلام کنید می‌خواهید یک فیلم برایشان نمایش دهید.

۲. حین نمایش

الف) پخش فیلم را شروع کنید و همراه دانش‌آموزان به تماشای آن بنشینید.

ب) در حین پخش فیلم به صورت غیرمستقیم واکنش دانش‌آموزان را نسبت به تماشای فیلم زیر نظر داشته باشید. ببینید فیلم برای دانش‌آموزان جذابیتی دارد یا خیر؟

۳. بعد از نمایش

الف) بعد از نمایش فیلم، سؤالاتی را که از قبل طراحی کرده بودید از دانش‌آموزان بپرسید؛ مثل:

- عنوان فیلم چه بود؟
- داستان فیلم چه بود؟
- این فیلم چند شخصیت اصلی داشت؟
- چرا زاغ قالب پنی‌رش را از دست داد؟
- اولین چیزی که در آغاز فیلم مشاهده کردید چه بود؟ (در این سؤال، علاوه بر ورود شخصیت زاغ، توجه دانش‌آموزان را به طیف‌های رنگی و تغییر رنگ هاروی زاغ جلب کنید.)

پ) یک جدول دو ستونه روی تخته‌ی کلاس بکشید و عبارت رنگ‌های اصلی و فرعی را بالای آن جدول بنویسید. رنگ‌های قرمز، زرد و آبی را در ستون رنگ‌های اصلی بنویسید.

ت) از دانش‌آموزان بخواهید که سه دایره در دفتر نقاشی خود بکشند. یکی از آن‌ها را با مداد قرمز، دومی را با مداد آبی و سومی را با مداد زرد رنگ آمیزی کنند.

ث) حالا از دانش‌آموزان بخواهید سه شکل مربع در کنار دایره‌های زرد، آبی و قرمز بکشند. از آن‌ها بخواهید مربع شماره‌ی ۱ را با مدادهای رنگی قرمز و زرد رنگ کنند. از آن‌ها بپرسید چه رنگی به دست آمده است؟ بعد مربع شماره‌ی ۲ را با مدادهای زرد و آبی رنگ کنند و مربع شماره‌ی ۳ را با مدادهای آبی و قرمز. حالا هر دانش‌آموز در دفتر خود سه دایره با رنگ‌های اصلی و سه مربع با رنگ‌های فرعی (نارنجی، بنفش و سبز) دارد.

ج) از دانش‌آموزان بخواهید یک مستطیل در کنار اشکال دایره و مربع بکشند. حالا داخل مستطیل را با رنگ‌های نارنجی، بنفش و سبز رنگ آمیزی کنند. از آن‌ها بپرسید از تلفیق رنگ‌های فرعی چه رنگی به وجود آمده است؟ بدون شک باید همه‌ی پاسخ‌ها به رنگ سیاه نزدیک باشد.

چ) از طریق این تمرین، دانش‌آموزان با رنگ‌های اصلی و فرعی آشنا خواهند شد. حالا ذهن

